

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XXXIV. Nuper.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

fuis decimis fraudarentur Ecclesie, cavere voluit hoc præcepto Pontifex.

SUMMARIUM.

1. *Domini fundorum illis colonis suis decimabiles fundos elocare debent, qui fideliter sunt decimas soluturi.*
2. *Qui vendit fundum, decimabilem quidem, cujus tamen decimas non persolvit, utrum ad decimas præteritis nondum persolutas obligetur, & conveniri possit, an verò obligetur ad eas, qui emittit?*

Notandum. Putare Abbatem populos hos, Christianorum quidem nomine, gavilos fuisse, fuisse tamen hæreticos, aut schismaticos, qui, quamvis præcepto dandarum decimarum obligarentur, ut ex *cap. ex transmissa 23. h. 1.* patet, ex peculiari tamen ritu nullas solverint decimas, cum tamé fundi illi, qui excolendi illis locabantur, Ecclesie ad decimas essent obligati, ita ut compelli potuerit dominus fundi, fundos tales illis colonis elocare, qui fideliter, & utiliter eos colerent absque præjudicio Ecclesie.

Utrum autem in casu, quo prædium tale, ex quo nullæ decimæ datæ fuerunt, venditum fuit, solvendæ decimæ, nondum persolutæ, ab antiquo fundi domino, vel ab emptore peti poterint, & solvi debuerint, dubitatur.

Cui dubio valde probabiliter respondet *Snarez de Relig. l. 1. cap. 38. n. 9.* novum fundi possessorem, vel emptorem, obligari quidem ad decimas solvendas futuri temporis, non autem ad decimas præteriti temporis, nondum persolutas, de quibus Ecclesia convenire poterit antiquum fundi dominum, si suæ ille obligationi, in solutione decimarum, non responderit; cum enim fundus non absolute, & perse obligatus sit Ecclesie, sed respectivè tantum respectu fructuum scilicet, quos decimabiles profert, consequenter dominus modernus fundi, de præteritis fructibus, quos fundus nunquam adhuc tulerat, & Ecclesia non

perceperat, nullam habebit obligationem; habet tamen de futuris, & qui dominus frugiferi fundi antea fuit, ac illius fructus percepit, obligationem habebit de præteritis fructibus. Neque dicas, de jure Civili novum possessorem ad vestigalia & tributa, quæ prior dominus ratione fundi hujus nondum persolverat, obligari, *L. Impera. 7. ff. de public.* ergo etiam obligabitur novus possessor ad decimas præteriti temporis, nondum persolutas, solvendas; præsertim cum decimæ tributa dicantur egentium animarum *C. Tua 26. hoc tit.* Nego enim cum *Glossa in relatum cap. tua. V. Tributa*, quòd decimæ propriè dici possint Tributa, prout videre est ex differentijs pluribus, quæ in relata Glossa afferuntur. Videatur *Theol. Mor. sr. 6. c. 2. n. 5.*

CAPITULUM XXXIII.

Cùm non sit.

PARAPHRASIS.

In eodem Concilio statuit Pontifex idem, ex prædialibus decimis non esse prius tributa, & census deducendos, quàm solvantur decimæ; cum enim fructuum omnem commodum divinæ benignitati, quæ incrementa dedit ad scribendum sit, & Dominus Deus, in recognitionem generalis sui dominij, decimas sibi reservaverit, merito, quæ sibi solvenda reservavit, ante omnem dominij particularis, & humani recognitionem præstari debent. Vide de hujus Cap. materia, quæ de integrè solvendis decimis *in sap. cum homines. 7. sap. non est 22. cap. tua nobis 76. hoc tit.* & quæ fusiùs habet *Snarez de Religione. l. 1. cap. 35.*

CAPITULUM XXXIV.

Nuper.

PARAPHRASIS.

Concessum fuit privilegium Cisterciensibus

Bbb 3 bus

bus in cap. ex parte 10. hoc tit. ut immunes sint à solvendis decimis ex prædijs suis, & Novalibus, si proprijs manibus aut sumptibus excolant; quod privilegium, cum successu temporis, multiplicato jam Ordine, & pluribus prædijs Ordini acquisitis, Ecclesijs Parochialibus, plurimum præjudicaret, moniti fuerunt de hoc præjudicio ab Innoc. III. ex Concilio Lateranen. Abbates Ordinis Cisterciensis, in Cap. Gener. congregati, qui sanctè & providè sternerunt, ne de cætero fratres illius Ordinis tales possessiones, seu prædia emerent, aut sibi acciperent, ex quibus decimæ debentur Ecclesijs Parochialibus: vel si illis tales possessiones pro fundandis novis Monasterijs donarentur, ex quibus decimæ Ecclesijs solvi deberent, eas illis excolendas traderent, qui decimas fideliter persolventi Ecclesijs essent, ita ut de tetrarum alienis, quas in posterum conducturi, vel quocunque titulo acquisituri essent, etiam si proprijs manibus, aut sumptibus, eas excolerent, decimas illis Ecclesijs, quibus jam antea solvebantur, antequam ad hos Religiosos pervenerint, persolvant, nisi aliter cum ipsis Ecclesijs compositum fuerit. Quæ constitutio ex mente Pontificis, ad omnes alios Religiosos similibus privilegijs gaudentes extensa fuit, ut ne scilicet Ecclesijs Parochiales nimium gravarentur, si debita illis decimæ ex privilegio tali subducerentur, & Ecclesiarum Prælati prompiores essent, ad Religiosorum jura, & privilegia conservanda.

SUMMARIUM.

1. Ex omnibus prædijs post Lateran. Concilium acquisitis, debent decimæ à Religiosis solvi Ecclesijs, si prius decimæ ex illis fundis, quam ad Religiosos pervenerunt, soluta fuerant, nisi expressis verbis circa decimas

postea acquisitas, hinc Cap. fuerit derogatum.

2. Ita tamen, ut in quibusdam casibus maneat privilegium immunitatis à solvendis decimis, saltem illis & significax.
3. Si tamen hodie cum expressa derogatione Cap. hujus privilegium immunitatis à decimis concederetur Religiosis, non tantum immunes essent dandis decimis, ex fundis eo tempore possessis, sed ex fundis etiam demum mabilibus postmodum acquirendis.

Notandum primò Juxta hoc Cap. debentur decimas ab omnibus Religiosis ex prædijs, post Lateranense Concilium, quod sub annum 1215. celebratum est, acquisitis, si prius, quam fundi illi ad Monasterium pervenerunt, decimæ ex illis solutæ fuerunt Ecclesijs, nisi expressis verbis in privilegio immunitatis à decimis persolvendis, postmodum concessio, hinc Cap. nuper derogetur; tum quòd Pontifex cavere vellet Ecclesijs, ne nimium illis per te- lia privilegia præjudicaretur; tum quòd res transeat cum suo onere, nisi aliter statutum, aut tractatum legitime fuerit, tum quòd constitutioni Concilii, quæ est hæc constitutio cap. nuper, nunquam approbata à Concilio Lateran. nunquam censeatur derogatum, nisi clausula illa derogatoria, expressè ponatur, prout limitur ex Cap. ex parte 3. de Cap. Monach.

Notandum secundò, Manere privilegium immunitatis à decimis salva Religiosis, non tantum circa prædia, quæ ante Lateranense acquisiverunt, & proprijs manibus aut sumptibus ab illis excoluntur; sed quæ illis post Lateranense acquisita sunt, à nulla ex fundis illis data fuerunt decimæ, antequam ad Religiosos fundi tales pervenerunt; vel si immunitas illis concessa fuit cum derogatione expressa cap. nuper, sed etiam jura Novalia, quæ suis manibus aut sumptibus post Lateranense excoluntur.

Interdicimus.

PARAPHRASIS.

Ut provideretur Ecclesijs, ad quas decimæ de jure pertinent, quæ hîc & nunc à Laicis possidentur, in feudum legitimè concessæ, vel quæ injustè detinentur; statuit Greg. IX. Pontif. non posse, nec debere illas ab ullo accipi in pignus, si à Laico in pignus offerrentur, nisi ab illa Ecclesiâ, ad quam de jure pertinent.

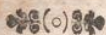
SUMMARIUM.

Quòd decima à Laicis injustè detenta in pignus dari non possint.

Notandum. Si sermo sit de illis decimis, quæ quidem ad Ecclesiâ aliquam de jure pertinent, hîc & nunc tamen injustè à Laicis detinentur, certam, & claram esse Pontificis decisionem, cum illæ res, quæ in bonis nostris non sunt, sed alienæ, in pignus dari non possint, *Leg. Qui filios 6. Cod. qua res pignori obligari possunt.* Si tamen Laicus justè possideat decimas, in feudum v. g. legitimè sibi ab antiquo ante Concilium Lateranense datas, potest illas cum consensu Episcopi (illius scilicet, qui in feudum has decimas legitimè concessit, seu successoris, tanquam domini feudi talis, cujus consensus in alienanda re feudali requiritur) non quidem Laico alteri, si scriptum jus attendatur, sed Clerico, Religioso, Monasterio, aut Ecclesiæ alteri in pignus dare, *argum. cap. cum Apostolica Sedes 7. de his qua sunt à Pralat.* Si enim, ut in relato modò cap. conceditur, decimæ tales à Laico justo possessore donari possint Ecclesiæ alienæ, cur non possint oppignorari, quia, cui conceditur majus, videtur etiam minus concessum.

cap. revocatio, quæ habetur in *Cap. nuper*, tantum facta sit de prædijs, & fundis jam antecesserit frugiferis, & decimabilibus, ex quorum immunitate, per privilegium obienta, præjudicari potuit Ecclesijs, quibus antea decimabiles fuerunt; & nulli in allato *Cap. de revocatione immunitatis à decimis Novalium*, quæ proprijs manibus aut sumptibus à Religiosis talibus excoluntur, fiat mentio: cum ergo ex *cit. cap. ex parte 10. hoc. tit. privilegium immunitatis à decimis circa prædia*, quæ proprijs manibus aut sumptibus excolunt Religiosi tales, concessum sit, & hoc privilegium præcisè revocatum sit quoad fundos jam antea decimabiles, priusquam ad monasterium pervenerunt; clarè patet, quoad alia in hoc Notando annotata, saluum manere illis concessum privilegium. Videatur *cap. ex parte 10. h. r. & Theologia Moralit. loc. cit. cap. 3. n. 4.*

Notandum tertio. Si hodie privilegium immunitatis indefinitè à decimis, quæ proprijs laboribus, aut sumptibus excoluntur, à Pontifice Religioso alicui monasterio, vel Ordini concedatur, cum expressa derogatione *cap. Nuper*, intelligi debet, quòd non tantum immune sit tale monasterium à dandis decimis circa prædia, quæ tempore concessi hujus privilegij possidebat, sed etiam quæ postmodum acquirit; cum verbis Concilij, quoad illa tantum prædia immunitati derogetur, quæ post Lateranense, sine derogatione hujus *cap. nuper* obienta sunt, non tamen, quæ cum dicti cap. derogatione etiam post Lateranense obienta sunt, prout probant DD. *ex hoc cap. & ex cap. que circa 22. de privilegijs.* ubi dicitur, quòd, qui indefinitè remisit decimas, intellexisse videatur, non tantum de decimis bonorum illius temporis, sed etiam futuri, cum nihil exceperit, & tamen potuerit exceperisse.

CAPI-